

Nr 74.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän; given Stockholms slott den 11 februari 1944.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän.

GUSTAF.

Thorwald Bergquist.

F ö r s l a g
till
L a g
angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856)
om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän.

Härigenom förordnas, att lagen den 15 december 1939 om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän¹ skall gälla krigsriskersättning som belöper å tiden till och med den 30 juni 1945.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Jfr SFS 1943: 463.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 januari 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med cheferna för social-, finans- och handelsdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist, fråga om *utsträckt tillämpning av lagen om utbetalande av krigsrisk ersättning till sjömän*. Föredraganden anför därvid följande.

I lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsrisk ersättning till sjömän stadgas, att krigsrisk ersättning skall, i den mån Konungen därom förordnar, av redaren insättas hos postsparbanken för den ersättningsberättigades räkning. Enligt lagen äger Konungen förordna, att av krigsrisk ersättning, som skall insättas hos postsparbanken, högst hälften skall under villkor som Konungen bestämmer innestå viss tid, ej över två år.

Lagen gällde ursprungligen krigsrisk ersättning som belöpte å tiden till och med den 31 mars 1941. Sedermera har lagens tillämplighet successivt utsträckts, först genom lagen den 14 mars 1941 (nr 143) att avse krigsrisk ersättning som belöpte å tiden till och med den 30 juni 1942 och därefter genom lagarna den 30 juni 1942 (nr 528) och den 30 juni 1943 (nr 463) att avse sådan ersättning som belöper å tiden till och med den 30 juni 1944.

Genom kungörelse den 15 december 1939 (nr 857) ha föreskrifter meddelats angående lagens tillämpning. Även för dessa föreskrifter har giltighetstiden utsträckts i den omfattning som nyss angivits.

I kungörelsens 1 § meddelas bestämmelser om insättning av krigsrisk ersättning hos postsparbanken. Dessa bestämmelser gälla endast krigsrisk ersättning till befälhavare och besättning på svenskt handelsfartyg om minst 80 registertons nettodräktighet. Enligt bestämmelsernas ursprungliga lydelse föreskrevs, att om krigsrisk ersättning för en och samma kalendermånad — efter avdrag för hyresavgift — uppginge till mer än 50 kronor, överskjutande belopp, på visst sätt avrundat, skulle av redaren insättas hos postsparbanken för den ersättningsberättigades räkning. Den nu återgivna paragrafen har ändrats genom kungörelser den 14 mars 1941 (nr 153) och den 19 juli samma år (nr 661). Båda ändringarna inneburo uppmjukningar av insättningstvånget.

Enligt paragrafens nuvarande lydelse är det fria månatliga beloppet av krigsriskersättning utöver hyran höjt till 150 kronor. Där sjömannen så begär, skall från insättning undantagas ytterligare högst 100 kronor, om och i den mån motsvarande belopp av hyran skall på grund av dragsedel utbetalas till person här i riket eller insättas i svensk bank.

Enligt 6 § i kungörelsens ursprungliga lydelse skulle av belopp, som insattes hos postsparbanken, hälften regelmässigt inestå intill dess två år förflutit från insättningsdagen. Denna paragraf upphävdes genom kungörelse den 15 mars 1940 (nr 149). Därefter ha sålunda sjömännen varit berättigade att omedelbart lyfta hela beloppet av den krigsriskersättning som insatts hos postsparbanken.

I 7 § av kungörelsen stadgades ursprungligen, att postsparbanken allenast såframt synnerliga skäl föreläge finge avsända medel, som enligt kungörelsen insatts hos banken, till plats utom riket. Genom kungörelse den 30 juni 1943 (nr 464) uppmjukades detta stadgande så att för medlens avsändande till plats utom riket numera endast erfordras skälig anledning (ej synnerliga skäl). I fråga om översändande av medel till plats, där sjömannen har sitt hemvist, gäller överhuvud ej någon inskränkning.

Enligt 14 § i kungörelsen må framställning göras hos Konungen om undantag från vad som stadgats i 1 §, när särskilda skäl därtill äro. I fråga om den som har hemvist utom riket må enligt 3 § befälhavaren medgiva undantag från vad i 1 § stadgas, såframt det finnes kunna ske utan menlig inverkan på förhållandena ombord.

Insättning och uttagning av krigsriskersättning har under tiden till och med december 1943 ägt rum i följande omfattning.

Månad	Insättningar Kronor	Uttagningar Kronor	Kvarstående behållning Kronor
<i>1940.</i>			
Januari	201 099: —	21 041: —	180 058: —
Februari	1 101 319: —	229 926: —	1 051 452: —
Mars	2 014 025: —	1 094 899: —	1 970 578: —
April	1 541 275: —	1 542 541: —	1 969 312: —
Maj	1 320 588: —	660 323: —	2 629 576: —
Juni	1 272 735: —	714 636: —	3 187 675: —
Juli	1 682 990: —	668 298: —	4 202 366: —
Augusti	1 958 125: —	905 776: —	5 254 715: —
September	2 028 860: —	1 182 559: —	6 101 016: —
Oktober	2 359 643: —	1 282 846: —	7 177 814: —
November	2 117 486: —	1 557 631: —	7 738 469: —
December	1 936 535: —	1 609 936: —	8 182 159: —
<i>1941.</i>			
Januari	2 092 439: —	1 517 466: —	8 755 194: —
Februari	2 072 443: —	1 981 541: —	8 845 599: —
Mars	1 655 966: —	2 224 099: —	8 275 483: —
April	1 138 052: —	1 417 174: —	7 996 301: —
Maj	1 426 042: —	1 296 290: —	8 121 587: —
Juni	1 439 823: —	1 104 362: —	8 457 288: —

Månad	Insättningar Kronor	Uttagningar Kronor	Kvarstående behållning Kronor
Juli	1 851 063: —	1 505 459: —	8 804 114: —
Augusti	1 927 198: —	1 451 552: —	9 280 249: —
September	1 891 797: —	1 421 147: —	9 748 125: —
Oktober	1 870 439: —	1 482 272: —	10 137 427: —
November	2 109 398: —	1 647 536: —	10 599 852: —
December	1 954 234: —	1 968 903: —	10 882 556: —

1942.

Januari	1 791 087: —	1 687 074: —	10 986 570: —
Februari	1 680 534: —	1 777 242: —	10 893 062: —
Mars	1 363 438: —	1 757 551: —	10 489 847: —
April	929 438: —	1 350 628: —	10 078 424: —
Maj	1 236 245: —	1 019 346: —	10 296 275: —
Juni	2 170 044: —	1 240 406: —	11 225 595: —
Juli	1 917 986: —	1 281 654: —	11 862 397: —
Augusti	2 353 573: —	1 487 037: —	12 729 179: —
September	2 371 102: —	1 844 567: —	13 249 373: —
Oktober	2 355 020: —	1 528 895: —	14 071 152: —
November	2 290 465: —	1 962 856: —	14 397 806: —
December	2 343 446: —	1 773 889: —	15 326 119: —

1943.

Januari	2 408 281: —	2 067 887: —	15 665 197: —
Februari	1 892 741: —	2 255 042: —	15 301 341: —
Mars	1 726 829: —	1 850 942: —	15 174 143: —
April	1 743 477: —	1 464 694: —	15 451 705: —
Maj	1 939 013: —	1 690 780: —	15 700 331: —
Juni	2 084 509: —	1 505 349: —	16 277 374: —
Juli	2 286 453: —	1 639 651: —	16 925 773: —
Augusti	2 233 636: —	1 608 145: —	17 547 331: —
September	2 309 785: —	1 856 357: —	17 993 501: —
Oktober	2 276 789: —	1 692 523: —	18 579 365: —
November	1 964 056: —	2 073 383: —	18 470 038: —
December (approx. siffror) . . .	1 974 854: —	1 641 000: —	19 300 000: —

De skäl som föranlett tillkomsten av ifrågavarande lagstiftning torde alltjämt vara för handen. Några aktuella önskemål bland sjöfolket om ändringar i lagstiftningen ha icke givit sig till känna. Jag vill i detta sammanhang erinra att sjömännen genom förordning den 30 juni 1943 (nr 491) regelmässigt åtnjuta skattefrihet för 50 procent av krigsriskersättning, som belöper på åren 1943 och 1944.

Lagen torde böra utsträckas att gälla jämväl krigsriskersättning som belöper på tiden den 1 juli 1944—den 30 juni 1945.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över ett i enlighet med det anförda upprättat förslag till lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till

Departements-
chefen.

sjömän, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar¹, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Sven Leffler.

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 9 februari 1944.

Närvarande:

justitieråden ALSÉN,
LIND,
regeringsrådet EKLUND,
justitierådet ERICSSON.

Enligt lagrådet den 7 februari 1944 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 28 januari 1944, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsassessorn H. K. H. Holmgren.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran

Ur protokollet:
Bertil Crona.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 februari 1944.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med cheferna för social- och finansdepartementen samt t. f. chefen för handelsdepartementet, statsrådet Quensel, anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist, lagrådets den 9 februari 1944 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 28 januari 1944 remitterade förslaget till *lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän.*

Med förmälan, att förslaget av lagrådet lämnats utan erinran, hemställer föredraganden, att förslaget måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Bertil Crona.